

# TIBBİ SEKRETERLİKTE MESLEKİ ETİK

Yrd. Doç. Dr. Perihan ŐENEL TEKİN

- Etik, insanların kurduğu bireysel ve toplumsal ilişkilerin temelini oluşturan değerleri, normları, kuralları, doğru-yanlış ya da iyi-kötü gibi ahlaki açıdan araştıran ölçüler bütünüdür.

- Meslek etiđi, meslek grubunu oluşturan bireylerin kendi aralarında ve toplum ile olan iliřkilerini dzenlerken;

- Örgütsel etik, örgütün içinden ve dışından kaynaklanan sorunların çözümünde belirli kurallar getirerek örgüt içi davranış kültürünü tanımlar.

- Etik kodlar mevcut mesleki değerlere uyum sağlaması konusunda üyelerini teşvik eder.
- Söz konusu mesleki bu kodlar etik değerlerle etkin işbirliği içinde olduklarında son derece yararlıdır.

- Genel olarak batı dünyasında çağdaş iki temel etik teori biçimi söz konusudur.
- Bunlardan biri "Sonuçsal etik" ötekisi "Ödev etiđi" (Deontolojik etik)'dir.
- Sonuçsal teoriye göre, bir eylemin doğru ya da yanlış olup olmadığı eylemin sonucuna bağlıdır.

- Sonuçsal teorilerden en çok bilineni "faydacılık"dır (utilitarisim). Bu teoriyi 19. Yüzyılın ortalarında Jeremy Bentham ile John Stuart Mill geliştirmişlerdir. Bu teoriye göre doğru/iyi eylem çoğunluğun yararına sonuçlanmalıdır.

- Buna karşın Deontoloji teorisi ise, bazı değerlere odaklanmakta (örneğin kişi özerkliği gibi) ve eylemin sonucu ikinci derece önem kazanmaktadır. En çok bilinen deontoloji teorisyeni ünlü filozof Immanuel Kant'tır.



- İkilemler etik ilke ve kuralların çatışmasından ortaya çıkarlar. Bir etik ikilem, tamamen tatmin edici bir alternatifin bulunmadığı, ne yapılırsa yapılsın, bazı ilke ve kurallar arasında çelişme olduğu durumlardır. Sonuç olarak, eylem seçenekleri için etik yönden uzlaşılabilir bir durumun var olmasıdır.

- Tıptaki etik ikilemler bugün 20-30 yıl öncesine göre daha fazla dikkati çekmekte ve daha açık biçimde tartışılmaktadır.
- Bunun nedeni nedir ?
- Burada iki neden ileri sürebiliriz:

- Birincisi,
- tıbbi teknoloji ve tedavilerin hızla daha karmaşık hale gelmeleridir.
- Hekimler, önceden müdahale edilemez hastalıkların önüne geçebilmekte, çalışmayan organların fonksiyonlarını yapay olarak yerine getirebilmekte, iflas etmiş organların yerlerine yenisini takabilmektedir.

- İkinci neden,
- hastaların günümüzde tedavileri hakkındaki tıbbi karara daha fazla katılmak istemesidir.
- Bugün, hekimler geçmişe göre daha az paternalistik (babacıl) olabilirler ama eski alışkanlıkları hala devam etmektedir.